

סידור
קטלוניא

SIDUR CATALUNYA

Idan Pérez

Introducció al Sidur i a la Tefil·là

SIDUR CATALUNYA

Introducció al Sidur i a la Tefil·là

Idan Pérez

סידור
קטלוניא

Jerusalem 2020

Haskamot (per ordre alfabètic)

1. Prefaci	13
1.1. Què és el <i>Siddur</i> ?.....	17
1.2. <i>Xemà Yisrael</i> , l’afirmació de fe jueva fonamental	18
1.3. Què és la <i>Tefil·là</i> ?	21
1.4. Qui va establir la <i>Tefil·là</i> ?	22
1.5. La institució de l’ <i>Amidà</i> o divuit benediccions	24
1.6. Pregària individual o comunitària?.....	25
1.7. El <i>Nússah</i> , o versió textual de la <i>Tefil·là</i>	26
1.8. Una benedicció addicional contra els heretges.....	27
1.9. L’estructura de les divuit (dinou) benediccions	28
1.10. Per què es va estandarditzar la <i>Tefil·là</i> ?.....	29
1.11. L’aportació dels profetes.....	31
1.12. Algunes regles bàsiques de la <i>Tefil·là</i>	33
1.13. La direcció de les pregàries.....	34
1.14. La repetició de l’ <i>Amidà</i> (pregària comunitària).....	35
1.15. El <i>Bet ha-Knéset</i> (la casa de reunió).....	36
1.16. Finalitat d’aquest prefaci.....	39
2. Introducció al ‘Sidur Catalunya’	41
2.1. Introducció	43
2.2. El <i>Nússah</i> de les pregàries.....	45
2.2.1. <i>Avot Nússah</i> (ritus fonamentals).....	48
2.2.2. <i>Nussahim Murkavim</i> (ritus compostos).....	49
2.2.3. <i>Nussahim d’Érets Yisrael</i>	50
2.3. El <i>Siddur</i>	50
2.3.1. <i>Gueonim</i> de Sura	52
2.3.2. <i>Gueonim</i> de Pumbedita	52
2.3.3. <i>Kairuan</i>	53
2.3.4. Savis de Catalunya	53
2.3.5. Savis de França.....	53
2.3.6. Savis de Provença.....	54
2.3.7. Savis de <i>Sefarad</i>	54
2.4. Descripció dels manuscrits.....	54
2.4.1. Ms. 1 – Moscou, Günzburg 821	54

2.4.2. Ms. 2 – Parma, Palatina 1752.....	57
2.4.3. Ms. 3 – St. Petersburg, Acadèmia de Ciències de Rússia A37	60
2.4.4. Ms. 4 – Oxford Bodleian, catàleg Neubauer 1137	61
2.4.5. Ms. 5 – Oxford Bodleian, catàleg Neubauer 1138-9.....	63
2.4.6. Ms. 6 – Roma, Casanatense 2741.....	64
2.5. El Nom de Déu.....	66
2.6. <i>Nússah</i> Catalunya.....	70
2.6.1. <i>Xaḥarit</i>	71
2.6.2. <i>L'Amidà</i>	73
2.6.3. <i>Qeduxà</i>	76
2.6.4. <i>Tehinot</i>	76
2.6.5. <i>Arvit</i>	76
2.6.6. <i>Arvit de Xabbat i Qidduix</i>	77
2.6.7. <i>Xaḥarit i Mussaf de Xabbat</i>	77
2.6.8. <i>Pirqé Avot</i>	78
2.6.9. <i>Arvit de Motsaé Xabbat</i>	80
2.6.10. <i>Roix Hódeix</i>	80
2.6.11. Festivitats	81
2.6.12. <i>Birkat ha-Mazon</i>	82
2.6.13. Llista dels <i>Piyyutim</i> que apareixen al <i>Siddur</i>	83
2.7. Ressenya històrica: els jueus de Catalunya fins a l'expulsió de 1492.....	90
2.8. La diàspora dels jueus de Catalunya	104
2.8.1. L'assentament a Itàlia	105
2.8.2. L'assentament a l'Imperi Otomà	108
2.8.3. L'assentament al nord d'Àfrica (Algèria).....	116
2.9. Agraïments	125
2.10. Oració i acció de gràcies.....	127
2.11. Referències bibliogràfiques	129
2.12. Làmines.....	137
3. Proposta de transcripció simplificada de l'hebreu	159
4. Abreviatures dels llibres del <i>Tanakh</i>	163
5. Abreviatures dels ordres i tractats de la <i>Mixnà</i> i el <i>Talmud</i>	166
6. Glossari	169

Haskamot

ב"ה ז' אייר תשע"ט

הסכמה

בואו ונחזיק טובה בקדא רבה להאי גברא רבה וכו' הוא נהו בתק"ש המעלה בגופה ונש"ט ביה עינן פל' שטיסין אלש יעשה ביה סבא אהרבי יז' אהרביזא לאמה תורה מקוואכ סיינג תפילה במנהג קטאוןיא. אלש בו במשאלו גפילת תורה ויגואה בתקופת הגוף של גפילת ספרד. ועם עשה איצ' נמ' לתורה ס'ו גרס' נהו ובזאונם והשואות מבי' נש' חתינה לאונ' תא. והנ' לגבינו שמת' ה' ביעו יצ'ח אהרביזא לאונ' תורה מקוואכ ענינה ביה ושמונה בבזיאונ' ג'קו' וקבוא אצ'יא אכ"ב

בדכב' והצ'תה

אליהו אבירזיל

ב"ה ז' אייר תשע"ט

הסכמה

בואו ונחזיק טובה בקדא רבה להאי גברא רבה וכו' הוא ניהו החיכם השלם המופלג בתורה ויר"ש מ'חורה הרב עידן פרץ שליט"א אשר עשה דבר טוב לההדיר ולהוציא לאורה תורה מפוארה סידור תפילה כמנהג קטלוניא אשר בו התפללו גדולי תורה ויראה בתקופת הזוהר של גדולי ספרד. וגם עשה אוננים לתורה הזו בהערות וביאורים והשואות מכ"י ישר חילה לאוריינתא. והנני לברכו שהפץ ה' בידו יצלת להוציא לאורה תורה מפוארה ערוכה בכל ושמונה בבריאות גופא ונהורא מעילא אכ"ר.

בברכה והצלחה,
אליהו אבירזיל

משרד הרבנות דק"ק ברצלונה קטלוניה ע"ה דניאל אשכנזי ס"ט רב דק"ק ברצלונה

בס"ד

Comunidad Israelita de Barcelona
Avenir 24, 08021 Barcelona
Tel: +34 93 200 85 13
rabinato@cib.cat

טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון
להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות

"Bueno es alabar al Eterno y cantar en tu nombre Alabanzas oh Altísimo, proclamar en las mañanas tu firme bondad y por las noches tu fidelidad"

Sobre estas palabras Rabí Abraham Ibn Ezra comentó que "Bueno es alabar" significa Alabar con toda la fe en el corazón, "Cantar" significa con la boca y la garganta y "proclamar" significa enseñar a los demás la bondad de Hashem para que aprendan. El poder de la Tefilah, está íntimamente ligado a un proceso de enseñanza, aprendizaje e investigación que requiere de un esfuerzo importante pero que da sus frutos a los que siguen ese camino alcanzando la verdadera alegría y vida pues עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכה מאשר "Un árbol de vida es para los que se aferran a ella y felices los que la sostienen"

Es por eso que me he llenado de felicidad al recibir este importante documento escrito por mi querido amigo Rabí Dr. Idan Perez Shlita que ha trabajado días y noches por compilar este Siddur que da una nueva vida a las tradiciones de estas tierras y que fueron observadas por los más grandes Rishonim de Catalunya como Rabí Yehuda Albargeloni, el Ramban, el Rashba, el Ran, Rabenu Yona y otros. Este acto no solo representa una gran Mitzvá en sí misma sino uno de justicia histórica para con nuestros ancestros, una declaración firme de que וגם יצח ישׂראל, לא ישׂקר ולא ינחם.

En esta ciudad de Barcelona, hogar de tantos Talmide Jajamim en el pasado se firma el día 13 de Iyar 5780 con todas nuestras bendiciones y buenos deseos.

Daniel Askenazi
Rabino Principal
Comunidad Israelita de Barcelona

RABINATO PRINCIPAL DE BARCELONA Y CATALUNYA

רבנות הראשית לברצלונה וקטלוניא

RABINO MEYER SIMON BAR-HEN

מאיר שמעון בר-הן

RABINO PRINCIPAL DE BARCELONA Y CATALUÑA

רב הראשי ומו"ץ דק"ק ברצלונה וקטלוניא

יום שלישי י"ב באייר התש"פ

6.5.2020

הסכמה

הוגש לפני מבוא "לסידור קטלוניא" שחובר ויצא לאור ע"י החכם דר' הרב עידן פריץ שליט"א שמח לבי כאשר יצא לאור סידור זה היות והגני עומד היום במקומם של מחברי נוסח זה ואני הקטן יש לי הזכות לשמש כרבה הראשי של ברצלונה וקטלוניא היום ולהמשיך את שושלת הרבנים הקודמים לפני .

עברתי על כל המבוא ועל הסידור אוחיל לאל אם יהי אפשרי לחזור לנוסח הזה אך אשתדל להפיק וללמד את הנוסח הנ"ל לבני קהילתי בברצלונה .

קראתי בעיון את כל המבוא ועשית עבודה נפלאה להביא לדפוס את ההיסטוריה של יהדות ספרד בהדרה , ובמיוחד את יהדות קטלוניא המהוללה.

כמה הערות לי באשר לסידור ולמבוא,

1- באשר שם השם שנרשם ע"י עני יודין חושבני שנכתב שם השם בצורה זו שאם ח"ו נפל הסידור או שיצטרך להיגזר אזי שם הור-ה לא מזולזל וכך תיראה גם בתפילת בני ציון הקודם.

2- באשר למספר היהודים ששהו בברצלונה בשנת 1200 כידוע לי שהיו כ 45000 אלף תושבים כאשר מתוכם היו כחמשה עשר אלף יהודים שהם היו שלישי מהאוכלוסייה .

ויהי רצון שזכותם של גדולי ספרד תעמוד בעדך ובעד משפחתך ותבורך מפי עליון.

ע"הח"מ

מאיר שמעון בר-הן

רב הראשי ומו"ץ דק"ק ברצלונה

Placa Ramon Berenguer 2 1er piso 08002 Barcelona

Mail : rabinatobcn@gmail.com Tel/Fax : (34)932 000 086 Mob : (34)616 073 130

B"H
29 de Nissan 5780

Shalom ubraja.

A la atención del Dr. Idan Perez Shey.

Ha sido para mi una gran alegría el poder ver los escritos de tu introducción y prólogo a la edición de Sidur de Cataluña.

Se mantiene por tradición en historia que el primer Sidur se realizó en Barcelona.

El Sidur ha sido indudablemente la herramienta de mas utilidad y orden para cualquier judío en la diáspora.

El hacer descubrir y manifestar la originalidad del Nusaj de Cataluña, es sin duda un eslabón más en la cadena de oro que une al pueblo de Israel con su creador.

Que Hashem te bendiga para seguir iluminando con la luz y fuerza de la Torah.

Bi'braja

Dovid M.M. Libersohn
Rab Shaliaj kehilat kodesh Cataluña, Barcelona.

Rabbi Yaakov Peretz

Moreh Hora'ah in Neve Yaakov, Jerusalem
Rosh Hayeshiva "Midrash Sfaradi" and "Heichal Pinchas"

הרב יעקב בהר"י פריץ

רב ומו"צ בנוה יעקב
ראש ישיבת "מדרש ספרדי" ו"היכל פנחס"

וחבר סדרת הספרים "אמת ליעקב"

Jerusalem ירושלים תובב"א אי"ר בתשל"ט

ה"ס צ"א ע"א

סדור תפלה - כינתה קלונא

הריני כזה הח"מ להכיר ולהוקיר יקרא דאורייתא את פלוג הדגול, ו
 של הוקיר החכם ונבון ומשכיל כשנת כהר צידן באי פרק י"ג
 אשר טרח עמך ומקדים מאן רב מצאנו להוציא לאור עולם יראי ה'
 סדור תפלה כינתה קלונא להתפללו פק גדולי עולם התורה וי"ש
 מהם ר' יהודה אלברג'וני, הרמב"ן, רבינו ג'יוני, רמ"א, הנש"א הר"ן,
 הריב"ש, להסדאי ג"א קרשקש, הרשב"א ועוד
 וכך הרינו להכיר הטובה הגדולה הצאת ובכ"ל זה המצוא
 אשר עתה בו, כמעט כספר, ויהי רצון שספר תפלה זה יקנוהו
 כפי מלא וימצאו כל בית ישראל,
 ולמחבר המוציא לאור עולם, הנני לברכו שהקב"ה יסייע עליו
 שכל טובה והצלחה ככל אשר יפנה כחפצו וי"ש
 עליו חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאשר

בתורה רבה ובכבוד רב
 צ"ה יעקב בהר"י פריץ
 ירושלים תולפ"א

בס"ד עמ"י עש"ו ירושלים תובב"א אי"ר התשע"ט
סדור תפלה - כמנהג קלונא

הריני בזה הח"מ להכיר ולהוקיר יקרא דאורייתא את פעלו הגדול של הוקיר החכם ונבון ומשכיל כש"ת
 כה"ר עידן ב"א פריץ יצ"ו נ"י אשר מרה עמל והקדיש זמן רב מזמנו להוציא לאור עולם יראי ה' סדור
 תפלה כמנהג קלונא שהתפללו כך גדולי עולם התורה וי"ש מהם ר' יהודה אלברג'וני, הרמב"ן, רבנו
 ג'ירונדי, הרמ"א, הרשב"א, הר"ן, הריב"ש, ר' חסדאי קרשקש, הרשב"א ועוד.
 ולכך הריני להכיר הטובה הגדולה הזאת ובכלל זה המבוא אשר עמל בו כמעט כספר, ויהי רצון שספר
 תפלה זה יקנוהו בכסף מלא וימצאו בכל בית ישראל.
 ולמחבר המוציא לאור עולם, הנני לברכו שהקב"ה ישפיע עליו שפע טובה והצלחה בכל אשר יפנה
 בתורה וי"ש.
 ע"ן חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאשר.

בתורה רבה ובכבוד רב
 ע"ה יעקב בהר"י פריץ
 ירושלים תובב"א

Abraham I. Roseberg
Rabino de la comunidad judía de Girona
Emisario del Rebe de Lubavitch

Con la gracia de Di-s
16 de Yiar 5780

Queridos coreligionnaires catalanes y en especial de Girona,
Paz y bendición sea sobre vosotros.

Llegó a mis manos la magnífica recopilación del "Sidur de Catalunya"
editado por El Sr. Idán Pérez.

El autor, director de la sección "colecciones raras" de la biblioteca nacional israelí,
ha hecho un trabajo académico digno de elogio al pesquisar en archivos históricos y
manuscritos inéditos.

El Sidur, como libro de rezos, recoge la liturgia y costumbres de las comunidades
judías locales de más de nueve centurias.

En Cataluña, nacieron y vivieron grandes Talmudistas, Rabinos y Filósofos que
influenciaron de manera indeleble nuestra cultura como se puede apreciar en esta
magnífica recopilación.

Orar al Creador es indudablemente crucial y, el primer libro de rezos (Sidur) de
nuestra historia fue realizado por la Kehila (congregación Judía) Catalana
en aquellos tiempos.

Que sea la voluntad de Hashem que los rezos recopilados en esta obra sean
atendidos por el Creador, trayendo a toda la humanidad salud, prosperidad y paz.

A handwritten signature in Hebrew script, which reads "אברהם יצחק רוזנברג" (Abraham Isaac Roseberg).

Rabino Abraham I. Roseberg

La Força 29, Girona 17004, España
+34-636300075 | chabadgirona@gmail.com